# U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Marie Žiškové, JUDr. Romana Fialy, JUDr. Pavla Pavlíka, JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Pavla Vrchy, rozhodl o návrhu **Energetického regulačního úřadu,** se sídlem v Jihlavě, Masarykovo nám. 5, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Krajským soudem v Ústí nad Labem – pobočkou v Liberci,** a dalších účastníků sporu vedeného u Okresního soudu v Děčíně pod sp. zn. 17 Nc 1051/2009, o nařízení předběžného opatření: žalobce **M. L.,** zastoupeného Mgr. Petrem Musilem, advokátem se sídlem v Ústí nad Labem, Velká Hradební 484/2, a žalované **ČEZ Distribuce, a. s.,** se sídlem v Děčíně IV, Teplická 874/8, IČ 27232425, zastoupené JUDr. Milošem Novákem, advokátem se sídlem v Jablonci nad Nisou, Komenského 19,

takto:

I. **P ř í s l u š n ý** vydat rozhodnutí ve věci návrhu na nařízení předběžného opatření vedené u Okresního soudu v Děčíně pod sp. zn. 17 Nc 1051/2009 **j e** soud.

II. Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 28. 5. 2009, čj. 73 Co 396/2009 - 38, **s e z r u š u j e**.

## O d ů v o d n ě n í :

Návrhem doručeným dne 21. 9. 2009 se Energetický regulační úřad domáhal, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc vzniklý ve smyslu § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Sb. mezi ním a Krajským soudem v Ústí nad Labem – pobočkou v Liberci ve věci vedené u Okresního soudu v Děčíně pod sp. zn. 17 Nc 1051/2009 týkající se návrhu na nařízení předběžného opatření, kterým se žalobce domáhá, aby byla žalovanému uložena povinnost připojit odběrné zařízení žalobce na adrese Církvice 10, okres Ústí nad Labem, k zařízení distribuční soustavy a umožnit mu dodávky elektřiny za podmínek upravených ve smlouvě o připojení odběrného místa k síti nízkého napětí ze dne 25. 5. 2006.

Návrhu na vydání předběžného opatření předcházelo správní řízení u Energetického regulačního úřadu (dále též „ERÚ“), v němž se žalobce domáhal, aby byla žalované uložena povinnost uzavřít s ním smlouvu o připojení pro odběrné místo a toto místo fyzicky připojit k distribuční soustavě. Návrh žalobce byl rozhodnutím ERÚ ze dne 14. 8. 2008, čj. 02105-17/2008-ERU, zamítnut; rozklad proti tomuto rozhodnutí zamítl předseda ERÚ rozhodnutím ze dne 18. 11. 2008, čj. 02105-29/2008-ERU. V odůvodnění rozhodnutí o rozkladu předseda ERÚ uvedl, že žalobce je na základě nájemní smlouvy

nájemcem jednoho pokoje v domě č. p. 10 v Církvici, Ústí nad Labem. Pronajímatelkou a vlastnicí celého domu je paní H. T., která byla odběratelkou elektřiny pro tento dům (odběrné místo). Jelikož žalovaná zjistila dne 10. 1. 2006 v odběrném místě neoprávněný odběr elektřiny, přerušila dodávky elektřiny. Dne 25. 5. 2006 vypověděla paní T. smlouvu o sdružených dodávkách elektřiny a ve stejný den uzavřel žalobce s žalovanou jako provozovatelkou distribuční soustavy smlouvu o připojení odběrného místa k síti nízkého napětí, v níž se žalovaná zavázala připojit odběrné zařízení žalobce coby konečného zákazníka k zařízení distribuční soustavy a umožnit mu dodávky elektřiny. Podle poznámky ručně vepsané do zápatí smlouvy byla tato smlouva dne 27. 6. 2006 žalovanou „stornována“, neboť v odběrném místě došlo dříve k neoprávněnému odběru elektřiny, a odběrné místo nebylo k distribuční soustavě připojeno. „Stornována“ byla pak rovněž výpověď smlouvy o sdružených dodávkách elektřiny učiněná paní T. Předseda ERÚ shledal, že žalobci právně svědčilo užívání jen jedné místnosti v domě a rozvody elektřiny byly považovány za stavebně technickou (neoddělitelnou) součást domu jako věci v právním smyslu. Z tohoto důvodu žalobce nedisponoval odběrným místem ve smyslu odběrného elektrického zařízení. Nemohl proto jako oprávněný zákazník žádat o připojení odběrného elektrického zařízení, neboť se tak domáhal přiznání více práv, než z jeho postavení vyplývalo.

Žalobce poté podal Okresnímu soudu v Děčíně návrh na nařízení předběžného opatření, kterým se domáhal uložení povinnosti žalované připojit odběrné zařízení žalobce k zařízení distribuční soustavy a umožnit mu dodávky elektřiny za podmínek upravených ve smlouvě o připojení ze dne 25. 5. 2006. Žalobce především argumentoval tím, že tato smlouva nezanikla, resp. že nevidí žádný důvod, který by způsoboval její neexistenci nebo zánik. Okresní soud v Děčíně usnesením ze dne 9. 1. 2009, čj. 17 Nc 1051/2009-14, návrhu žalobce vyhověl a nařídil žalované připojení odběrného zařízení žalobce k zařízení distribuční soustavy. K odvolání žalované však Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci usnesením ze dne 28. 5. 2009, čj. 73 Co 396/2009-38 usnesení okresního soudu zrušil (výrok I.), řízení zastavil (výrok II.) a rozhodl, že po právní moci usnesení bude věc postoupena Energetickému regulačnímu úřadu (výrok III.).(Usnesení nabylo právní moci 27. 7. 2009.) Dospěl totiž k závěru, že mezi žalobcem a žalovanou existuje spor o uzavření smlouvy o dodávce elektřiny a smlouvy o připojení a spor o dohodě o přístupu k přenosové soustavě, přičemž v těchto případech je podle § 17 odst. 8 písm. a) a b) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), dána pravomoc k rozhodnutí Energetickému regulačnímu úřadu.

Energetický regulační úřad v návrhu zvláštnímu senátu na rozhodnutí kompetenčního sporu uvedl, že spor o připojení odběrného místa do distribuční soustavy (nikoliv přenosové, jak uvedl krajský soud) není sporem o přístup do distribuční soustavy podle § 17 odst. 8 písm. b) energetického zákona, nýbrž může být sporem, kdy nedošlo k dohodě o uzavření smlouvy mezi jednotlivými držiteli licencí a mezi držiteli licencí a jejich zákazníky podle § 17 odst. 8 písm. a) energetického zákona. Upozornil na rozdíl mezi právem na připojení do soustavy a právem na přístup do soustavy. S odkazem na § 2 odst. 2 písm. a) energetického zákona definoval ERÚ „přístup“ jako právo na dopravu elektřiny prostřednictvím elektrizační soustavy, tedy právo na přenos nebo distribuci elektřiny, nikoliv právo na připojení k elektrizační soustavě. Právo na připojení

k elektrizační soustavě přiznává energetický zákon odděleně od práva na přístup k přenosové nebo distribuční soustavě, a to u těch subjektů, u kterých je připojení fyzicky možné, resp. nezbytné pro zajištění přístupu do elektrizační soustavy. Tímto právem proto disponuje např. výrobce elektřiny nebo konečný zákazník; právo na připojení naopak nemá obchodník s elektřinou, který při své činnosti realizuje pouze právo na přístup do soustavy za účelem dodání elektřiny zákazníkům.

I kdyby zvláštní senát usoudil, že právo na připojení účastníka trhu s elektřinou je určitou podkategorií práva na přístup do elektrizační soustavy, je ERÚ přesvědčen, že ve sporu o připojení k přenosové či distribuční soustavě nebo ve sporu o přístup do přenosové či distribuční soustavy může ERÚ rozhodovat jenom tehdy, pokud existuje mezi stranami spor ve věci. Spor, kdy nedojde k dohodě o připojení nebo přístupu k elektrizační soustavě, ale nemůže existovat (nastat) tehdy, kdy je již smlouva příslušného obsahu uzavřena, neboť v takovém případě objektivně nemůže existovat spor o uzavření smlouvy.

ERÚ se nezříká své pravomoci rozhodovat spory, kdy nedošlo k dohodě o uzavření smlouvy mezi jednotlivými držiteli licencí a mezi držiteli licencí a jejich zákazníky [§ 17 odst. 8 písm. a) energetického zákona] a spory, kdy nedošlo k dohodě o přístupu k přenosové soustavě nebo distribuční soustavě [§ 17 odst. 8 písm. b) energetického zákona]. Při vědomí těchto pravomocí podal žalobce návrh ERÚ na zahájení řízení, v němž se domáhal, aby byla žalované uložena povinnost uzavřít s ním smlouvu o připojení pro odběrné místo a toto místo fyzicky připojit k distribuční soustavě. Zde tedy existoval mezi stranami spor o uzavření smlouvy o připojení odběrného místa k distribuční soustavě žalované. V návrhu adresovanému později Okresnímu soudu v Děčíně se však žalobce domáhal uložení předběžného opatření, jehož základem bylo (jak vyplynulo i z následně žalobcem podané žaloby) uložení plnění ze smlouvy o připojení ze dne 25. 5. 2006 (jejíž vznik, resp. platnost je mezi žalobcem a žalovanou zřejmě sporný). Pravomoc ERÚ v tomto případě proto dána není.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi správním úřadem a obecným soudem ohledně nařízení předběžného opatření se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Zvláštní senát již dříve (v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu) konstatoval, že soud musí o předběžném opatření rozhodnout vždy, má-li pravomoc rozhodovat o věci samé. Může předběžné opatření nařídit, návrh na nařízení předběžného opatření zamítnout, odmítnout nebo řízení o návrhu zastavit. Soud ale nesmí ukládat takovou povinnost, která nespadá do jeho pravomoci (viz usnesení ze dne 16. 9. 2008, čj. Konf 41/2008 - 12, dostupné na www.nssoud.cz). V projednávané věci je z návrhu na nařízení předběžného opatření (jakož i z později podané žaloby ve věci samé) zřejmé, že žalobce se domáhá po žalované plnění ze smlouvy, která byla dle jeho názoru platně uzavřena dne 26. 5. 2006, spočívající v připojení odběrného zařízení žalobce k zařízení distribuční soustavy a umožnění dodávek elektřiny. Právě ve vztahu k tomuto předmětu řízení je tedy třeba posoudit otázku pravomoci rozhodnout o návrhu na nařízení předběžného opatření.

Pravomoci ERÚ v oblasti rozhodování soukromoprávních sporů byly od přijetí energetického zákona pozměněny dvěma novelami, konkrétně zákonem č. 670/2004 Sb.,

kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 158/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a o změně některých zákonů. Jak krajský soud v usnesení o zastavení řízení, tak i ERÚ ve svém návrhu na rozhodnutí kompetenčního sporu, vycházely ze znění energetického zákona před novelou provedenou zákonem č. 158/2009 Sb. Nicméně zvláštní senát, jak již konstatoval ve své předchozí rozhodovací činnosti (srov. usnesení ze dne ze dne 24. 11. 2004, čj. Konf 3/2003 - 18, publikované pod č. 485/2005 Sb. NSS), rozhoduje o kompetenčním sporu podle skutkového a právního stavu existujícího ke dni, kdy o věci rozhoduje. Jelikož přechodné ustanovení obsažené v čl. II odst. 6 zákona č. 158/2009 Sb. na projednávaný případ nedopadá, neboť k postoupení žalobcova návrhu na nařízení předběžného opatření, a tedy k zahájení řízení před ERÚ, došlo až poté, co zákon č. 158/2009 Sb. vstoupil v účinnost, je třeba otázku pravomoci v projednávané věci vyřešit podle znění energetického zákona po novele provedené zákonem č. 158/2009 Sb.

Tato novela přesunula úpravu pravomocí ERÚ v oblasti rozhodování soukromoprávních sporů z § 17 odst. 8 do § 17 odst. 5. Relevantní část zní:

*Energetický regulační úřad dále*

*a) rozhoduje spory, kdy nedojde k uzavření smlouvy podle tohoto zákona mezi jednotlivými držiteli licence, nebo mezi držitelem licence a jeho zákazníkem, anebo spory o poskytnutí náhrady za nedodržení stanovených standardů kvality dodávek a služeb a spory o omezení nebo přerušení dodávek elektřiny, plynu nebo tepelné energie z důvodu neoprávněného odběru,*

*b) rozhoduje spory vyplývající ze smluvních vztahů mezi držiteli licencí nebo mezi držitelem licence a jeho zákazníkem podle tohoto zákona v případech, ve kterých by jinak byla k rozhodnutí sporu dána příslušnost soudu, pokud s pravomocí Energetického regulačního úřadu rozhodovat vzniklý spor souhlasí všichni účastníci řízení,*

*c) rozhoduje spory o přístupu k přenosové soustavě nebo distribuční soustavě, přepravní soustavě, podzemním zásobníkům plynu a těžebním plynovodům, včetně sporů o přístupu k přeshraniční kapacitě pro přenos elektřiny, přepravu plynu nebo distribuci elektřiny nebo plynu,*

*d) rozhoduje spory o výkupu elektřiny z obnovitelných zdrojů nebo o právu na úhradu zelených bonusů podle zvláštního zákona 4a) nebo o úhradu příspěvků k ceně elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla, k ceně elektřiny vyrobené z druhotných energetických zdrojů.*

Ačkoliv z novel energetického zákona je zřetelně patrný záměr zákonodárce rozšiřovat rozhodovací pravomoci ERÚ na úkor obecného soudnictví, vyšel zvláštní senát při posuzování otázky pravomoci z premisy, že výluky z rozhodovací pravomoci obecných soudů ve prospěch správních orgánů je třeba vykládat restriktivně. Tyto výluky totiž odnímají soudům jejich nejvlastnější pravomoc – rozhodovat spory ze soukromoprávních vztahů v klasickém nalézacím řízení (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 13. 10. 2005, čj. Konf 99/2004 - 5, publikované pod č. 1478/2008 Sb. NSS). Z tohoto důvodu zvláštní senát posoudil zákonodárcem vymezený rozsah rozhodovací pravomoci

ERÚ s tím, že nebude-li možno podřadit právě projednávaný případ pod žádnou z oblastí, ve kterých je ERÚ oprávněn rozhodovat, bude ve věci dána pravomoc obecného soudu.

Z povahy věci na projednávaný případ nedopadají pravomoci ERÚ vymezené v § 17 odst. 5 písm. d) energetického zákona. Rovněž písm. b) téhož ustanovení není ve věci aplikovatelné, neboť účastníci žádný souhlas s pravomocí ERÚ rozhodnout jejich spor neudělili; naopak adresoval-li žalobce návrh na nařízení předběžného opatření obecnému soudu, vyjádřil tím vůli, aby ve věci rozhodl tento soud.

Pokud jde o § 17 odst. 5 písm. a) energetického zákona, zvláštní senát souhlasí se závěrem ERÚ, že v dané věci nejde o spor, kdy nedošlo k uzavření smlouvy mezi držiteli licence nebo mezi držitelem licence a jeho zákazníkem: žalobce vychází z toho, že zde smlouva existuje a domáhá se plnění z této smlouvy, nikoliv jejího uzavření. Žalobce se rovněž nedomáhá poskytnutí náhrady za nedodržení stanovených standardů kvality dodávek a služeb. Konečně spor v projednávané věci nelze označit ani za spor o omezení nebo přerušení dodávek elektřiny z důvodu neoprávněného odběru. Žalobce totiž nenamítá omezení či přerušení dodávky elektřiny žalovanou, nýbrž primárně žádá o připojení svého odběrného zařízení k zařízení distribuční soustavy. Ostatně ve vztahu k žalobci dosud k žádné dodávce elektřiny nedošlo, a tak nemohlo ani dojít k omezení či přerušení této dodávky.

K posouzení tak zbývá poslední relevantní ustanovení energetického zákona - § 17 odst. 5 písm. c), konkrétně zda se v projednávané věci jedná o spor o přístup k distribuční soustavě. Ačkoliv novela energetického zákona provedená zákonem č. 158/2009 Sb. vypustila zákonnou definici přístupu k přenosové nebo distribuční soustavě dříve obsaženou v § 2 odst. 2 písm. a) bod 25 energetického zákona, zvláštní senát akceptuje výklad ERÚ, že je třeba rozlišovat mezi právem na přístup k přenosové nebo distribuční soustavě a právem na připojení k soustavě.

U práva na přístup se jedná o právo na dopravu elektřiny prostřednictvím elektrizační soustavy, resp. právo na přenos nebo distribuci elektřiny. Právo na připojení je naproti tomu třeba vnímat jako práv na fyzické připojení zařízení do elektrizační soustavy. Právo na připojení k elektrizační soustavě přiznává energetický zákon odděleně od práva na přístup k přenosové nebo distribuční soustavě u těch subjektů, u kterých je připojení fyzicky možné, resp. nezbytné pro využití samotného práva na přístup k přenosové nebo distribuční soustavě. Tak právem na připojení disponuje např. zákazník v § 28 odst. 1 písm. a) energetického zákona, avšak nikoliv již obchodník s elektřinou, jehož činností je nákup a prodej elektřiny dalším účastníkům trhu s elektřinou, a jenž se k elektrizační soustavě fyzicky nepřipojuje a pouze využívá práva na přístup do soustavy [§ 30 odst. 1 písm. a) energetického zákona].

Z odlišného pojetí obou práv pak vyplývá, že spor o připojení odběrného místa do distribuční soustavy není zároveň sporem o přístupu do distribuční soustavy. Jinými slovy, má-li ERÚ podle § 17 odst. 5 písm. c) energetického zákona pravomoc rozhodovat spory týkající se výhradně práva na přístup k přenosové nebo distribuční soustavě, tj. týkající se přenosu a distribuce elektřiny, nelze z této pravomoci dovozovat další pravomoc ohledně sporů souvisejících s fyzickým připojením odběrného místa k distribuční soustavě

(tj. s právem na připojení). Spory o připojení k distribuční soustavě je ERÚ oprávněn rozhodovat pouze podle § 17 odst. 5 písm. a) energetického zákona (tedy v případech, kdy nedošlo k uzavření smlouvy o připojení), případně podle § 17 odst. 5 písm. b) téhož zákona (pokud s rozhodovací pravomocí ERÚ souhlasí všichni účastníci řízení). Jelikož v projednávaném případě jde o spor týkající se plnění z již uzavřené smlouvy o připojení k distribuční soustavě a současně účastníci řízení souhlas s pravomocí ERÚ rozhodnout jejich spor neudělili, je dána pravomoc obecného soudu. Zvláštní senát přitom ponechává stranou otázku, zda byla tato smlouva platně uzavřena, neboť to není pro posouzení kompetenčních otázek rozhodující; určující je v této souvislosti formulace žalobcova návrhu předběžného opatření, kterým se domáhá plnění z uzavřené smlouvy.

Zvláštní senát z uvedených důvodů vyslovil, že k rozhodnutí o věci je dána pravomoc soudu (§ 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb., výrok I.). Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení krajského soudu, a odstranil tak překážku věci rozhodnuté (výrok II.).

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále tedy bude Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci pokračovat v původním řízení o podaném odvolání.

**P o u č e n í** : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 13. dubna 2010

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu